

Studiehandledning

Socialpolitik och välfärdssamhället, 7.5 hp
745G48

Course in English,
Social Policy and the Welfare Society, 7.5 ECTS Credits

(Uppdaterad: 2022-01-28)

Kursansvarig: David Ekholm, david.ekholm@liu.se
Examinator: David Ekholm, david.ekholm@liu.se

Innehållsförteckning

Inledning	2
Kursens lärandemål.....	2
Kursen innehåll	2
Examination	3
Information om undervisning/arbetsformer	3
Introduktion	4
Föreläsningar	4
Seminarier, workshops och övningar.....	4
LISAM.....	5
Schema.....	5
Lärare som medverkar i kursen.....	5
Sammanställning av moment, poäng, kod och betygsnivåer	6
Examination och obligatoriska moment.....	6
Hemtentamen.....	7
Kriterier för betygssättning av hemtentamen.....	8
Fusk, plagiat, fotografering och upphovsrätt.....	8
Återkoppling	9
Kursutvärdering	9
Lärandedialog och studentinflytande	10
Kurslitteratur.....	10
Referenslitteratur	10
Bilaga. Planering, 745G48, Socialpolitik och välfärdssamhälle, vt2022	13
Kursintroduktion	13
Föreläsning: Stat, politik och 'det sociala'	13
Föreläsning: Det politiska systemets grunder	14
Föreläsning: Socialpolitikens styrning.....	14
Föreläsning: Kommunerna i socialpolitiken	15
Frågestund 1	15
Arbetsgrupp: Socialpolitikens styrning.....	16
Seminarium: Socialpolitikens styrning.....	16
Föreläsning: Medborgarskap, rättigheter, in- och exkludering	17
Föreläsning: Välfärdsregimer i jämförande perspektiv.....	18
Föreläsning: Försäkringar, bidrag och lönearbete.....	18
Frågestund 2	19
Arbetsgruppuppgift: Försäkringar och bidrag.....	19
Seminarium: Försäkringar och bidrag	20
Lärandedialog.....	21
Föreläsning: Välfärdsstat i förändring	21
Föreläsning: Tjänster och service i välfärdsstaten	22
Föreläsning: Ojämlighet, segregation och social exkludering bland unga.....	22
Föreläsning: Välfärdsstaten i migrationens tidevarv.....	23
Föreläsning: Familjepolitik i välfärdsstaten.....	23
Frågestund 3	24
Arbetsgruppuppgift: Välfärdsstat i förändring.....	24

Seminarium: Välfärdsstat i förändring	25
Arbetsgrupp: Förberedelse inför frågestund	26
Frågestund 4: Sammanfattande samtal och reflektion kring kursens innehåll	26
Hemtentamen.....	27
Tentaåterkoppling.....	27

Inledning

Kursen behandlar det sociala arbetets socialpolitiska referensramar avseende historisk utveckling av välfärdssamhället och välfärdsstaten samt den politiska utveckling och de idéer som varit drivande i detta.

Kursens lärandemål

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna:

- redogöra för centrala begrepp och teorier inom välfärd och socialpolitik
- visa förståelse för samspelet mellan politiska, ekonomiska, sociala och kulturella förhållanden som bidrar till sociala problem och spänning i samhället på individ-, grupp- och samhällsnivå
- beskriva den svenska välfärdsstatens historiska utveckling och framtida utmaningar
- använda kunskaper om socialpolitiska teorier och modeller
- relatera det skandinaviska välfärdssystemet till internationella välfärdssystem och välfärdsförhållanden
- reflektera över välfärdsutvecklingen för olika befolkningsgrupper ur ett mångfaldsperspektiv.

Kursen innehåll

I kursen behandlas teorier om och modeller av socialpolitiska och ekonomiska styrsystem. Särskild vikt läggs vid det sociala arbetets roll inom olika välfärdssystem och de konsekvenser som socialpolitikens utformning har för medborgare i allmänhet och medborgaren som klient och brukare. Vidare belyses den svenska välfärdsstatens historia, förändring och utmaningar. Här behandlas framförallt sociala, kulturella och ekonomiska samt politiska aspekter av välfärdssamhället och dess betydelse för socialt arbete.

I kursen behandlas förhållandet mellan medborgare och stat (kommuner och regioner/landsting), marknad, civilsamhälle och familj som olika aktörer i välfärdssamhället. Dessa förhållanden behandlas genom socialpolitiska teorier om olika välfärdsmodeller. Vidare relateras dessa teorier om hur välfärd och socialt arbete organiseras som politiska praktiker. I kursen behandlas också teorier om och modeller av ekonomiska- och andra styrsystem.

Kursen behandlar välfärdssamhällets framväxt, upprätthållande, gradvisa förändring och framtida utmaningar. Denna utveckling fokuseras vidare genom att behandla exempelvis demografiska och ekonomiska utmaningar. I kursen betonas vidare mångfaldsperspektiv och frågor om social exkludering i relation till välfärd och medborgarskap med fokus på bland annat genus och etnicitet.

Kursen ger vidare möjligheter att tillsammans med kurskamrater reflektera över det sociala arbetet, socialarbetarrollen och den personliga professionella utvecklingen i förhållande till välfärdsstatens utveckling, förändringsprocesser och utmaningar.

Kursen behandlar huvudsakligen följande teman:

- Välfärdsstatens/-samhällets framväxt, upprätthållande, gradvisa förändring och framtida utmaningar i ett historiskt perspektiv.
- De politiska styrsystem genom vilka socialt arbete bedrivs i välfärdsstaten/-samhället.
- Jämförande perspektiv på olika typer av välfärdsmodeller kopplat till politiska ideologier och politisk teori.
- Medborgarskapets innebörd i en föränderlig tid.

Kursen ställer stora krav på disciplinerade självstudier. För att underlätta lärande ska kurslitteratur läsas till varje respektive föreläsning, seminarium eller arbetsgruppass. Tid finns planerad för att hinna läsa litteraturen. Den litteratur som ingår i kursen kommer att kunna användas som referenslitteratur under hela utbildningen. Kursen är samhällsvetenskapligt allmänbildande och berör aktuella frågor om socialt arbete, politik, välfärdsstat och välfärdssamhälle.

Examination

Examinationen sker genom aktivt deltagande i obligatoriska seminarier samt skriftliga individuella uppgifter och genom hemtentamen. Studerande, vars examination underkänts två gånger på kursen eller del av kursen, har rätt att begära en annan examinator vid förnyat examinationstillfälle. Den som godkänts i prov får ej delta i förnyat prov för högre betyg.

Vid underkänd examination vid hemtentamen så gäller examination genom ny hemtentamen i sin helhet.

Mer information om examinationsformer och betygskriterier återfinns under särskilda rubriker senare i studiehandledningen.

Uppgifterna examineras alltid individuellt även om de sker i arbetsgruppen. Examinationerna ska även ses som lärtillfällen.

Generell information om examination finns i Programhandboken.

Information om undervisning/arbetsformer

På grund av pandemi genomförs kursen under vt2022 både på distans och på Campus Norrköping. Föreläsningar sker digitalt på distans, antingen live via Zoom eller genom förinspelad presentation. Seminarier sker på plats på Campus Norrköping. Pass där arbetsgrupper arbetar med förberedelser inför seminarier sker på distans med de digitala verktyg som arbetsgruppen bestämmer.

I bilagan "Planering av moment" som finns i studiehandledningen, framgår det hur vart och ett av kursens moment kommer att genomföras. Där finns bland annat länkar eller info till och om varje moment i schemat.

Introduktion

Kursens introduktion är ett viktigt tillfälle för det fortsatta arbetet i kursen. Där görs en närmare genomgång av kursens innehåll, arbets- och examinationsformer samt av litteraturen, allt med koppling till lärandemålen. Där ges också information om tidigare kursvärdering och ev förändringar i kursen.

Glöm inte att ha tillgång till studiehandledning och litteraturlista vid introduktionstillfället.

Föreläsningar

Föreläsningarnas syfte är att presentera vetenskaplig kunskap samt fördjupa förståelsen för de processer som pågår mellan individ och samhälle, medborgare och professionella, fattigdom och välfärd, politik och vetenskap samt samhällets insatser. Syftet är också att underlätta förståelsen av den kurslitteratur som ska läsas in och utvidga kunskaperna utifrån lärarnas expertkunskaper och exempel inom området. Det är viktigt att ni har läst den angivna litteraturen innan varje föreläsning för att få ut så mycket som möjligt. Av tidigare kurser att bedöma är deltagandet i föreläsningar A och O för inläringen och examinationer. Även arbete i arbetsgrupper underlättar lärande.

Seminarier, workshops och övningar

Samtliga seminarier är obligatoriska. Vid seminarium får studenten tillfälle att diskutera, bearbeta och fördjupa sig i det aktuella kursinnehållet. Seminarium är diskuterande lärotillfällen som sker i en arbetsgrupp eller tillsammans med andra arbetsgrupper.

Studenterna på kursen är uppdelade i 12 arbetsgrupper. Dessa arbetsgrupper bildar i sin tur fyra seminariegrupper med tre arbetsgrupper i varje.

Seminarierna på kursen, med tillhörande förberedelse i arbetsgrupp och individuella inlämningsuppgifter, har ett pedagogiskt upplägg som kan beskrivas i tre steg.

- 1. I arbetsgruppen förbereds de frågor som finns redovisade i dokumentet *Planering av moment* (bilaga till studiehandledningen) under rubriken för respektive seminariepass. Tanken är att ni i gruppen kommer fram till någon övergripande förståelse och att ni formulerar era tankar i ett underlag som ni kan ta med till seminariet (och även lämna in där). Underlaget kan vara i punktform eller i färdiga texter. Det bör vara av sådan art att det kan ge stöd för diskussionerna på seminariet.
- 2. Syftet med seminarierna är att ni ska få vidare perspektiv på de frågor som behandlas, att ni ska kunna fördjupa förståelsen ytterligare från det tidigare arbetsgruppasset. Syftet är vidare att ni ska få ta del av diskussioner och reflektioner gällande frågor som ni inte själva förberett men som andra grupper har behandlat i sin förberedelse.
- 3. Som avslutning på övningarna ska ni sammanställa ett individuellt paper (enligt instruktion i bilagan *Planering av moment*). Där behandlas delvis samma frågor som introducerats i de tidigare stegen. **Tanken är att ni vid det här laget har utvecklat era perspektiv och förståelsen och att ni därför kan formulera egna mer utvecklade och självständiga resonemang.** Det kan visst finnas viss överlappning från gruppens inlämnade paper, men förhoppningsvis har seminariet lyckats förfinera era

resonemang och argument. Det individuella papret lämnas in på Lisam under fliken 'Inlämningar'. Papret ska omfatta ca 3 sidor.

Hela denna process i tre sekvenser avser dels att examinera kursmål, men framförallt att bidra till lärande av kursens innehåll (med avseende på kursmålen) som även examineras genom hemtentamen.

LISAM

Den utbildningsplattform som används under kursen är LISAM <http://lisam.liu.se>. All kursinformation, olika kursdokument samt kurskommunikation läggs ut där.

Schema

Aktuellt schema med lokaler publiceras i Time Edit <https://cloud.timeedit.net/liu/web/schema/> Var uppmärksam på uppdateringar och förändringar av schemat som kan ske, ibland med kort varsel, under kursens gång.

Lärare som medverkar i kursen

David Ekholm, lektor och docent i socialt arbete, david.ekholm@liu.se
Ann-Charlotte Nedlund, lektor i politik och policyanalys, ann-charlotte.nedlund@liu.se
Ulrika Wernesjö, lektor i socialt arbete, ulrika.wernesjo@liu.se
Richard Öhrvall, lektor i statsvetenskap, richard.ohrvall@liu.se
Simon Härnbro, doktorand i socialt arbete, simon.harnbro@liu.se
Magnus Dahlstedt, professor i socialt arbete, magnus.dahlstedt@liu.se
Elise Johansson Jansson, doktorand i socialt arbete, elise.johansson.jansson@liu.se

Vid frågor eller eventuella oklarheter. **Se först studiehandledningen och bilagan "planering för moment vt2022" som finns på Lisam.** Om frågor eller oklarheter fortfarande kvarstår eller om det till och med är så att själva studiehandledningen ger upphov till frågor eller oklarheter, kan kontakt ske med kursansvarig lärare David Ekholm.

Sammanställning av moment, poäng, kod och betygsnivåer

Benämning moment	Omfattning	Kod	Betyg
(vilka uppgifter som ingår i momentet/provkoden)	(Antal hp)	SEM/EXM/OBL etc.	(Uppgiftens betygsnivåer, ex U el G, alternativ D, alternativt U, G el VG)
<i>Socialpolitikens styrning</i> Aktivt deltagande vid arbetsgruppuppgift och seminarium samt godkänd inlämningsuppgift	1.0 hp	SEM8	U, G
<i>Försäkringar och bidrag</i> Aktivt deltagande vid arbetsgruppuppgift och seminarium samt godkänd inlämningsuppgift	1.0 hp	SEM5	U, G
<i>Välfärdsstat i förändring</i> Aktivt deltagande vid arbetsgruppuppgift och seminarium samt godkänd inlämningsuppgift	1.0 hp	SEM6	U, G
Hemtentamen	4.5 hp	EXM1	U, G, VG

Examination och obligatoriska moment

Examinationen sker genom aktivt deltagande på arbetsgruppuppgifter och seminarier, genom skriftliga inlämningsuppgifter samt genom en avslutande salstentamen. Den som godkänts i prov får ej delta i förnyat prov för högre betyg.

Kursens lärandemål examineras i fyra olika former:

1. Aktivt deltagande i *arbetsgruppuppgifter*. Med aktivt deltagande menas deltagande i gruppens arbete samt delaktighet i inlämnade redovisningar. Under kursen förekommer tre sådana pass kring examinerande moment: (a) Socialpolitikens styrning, (b) Försäkringar och bidrag, och (c) Välfärdsstat i förändring. Varje arbetsgruppuppgift är knuten till ett efterföljande seminarium.

Som underlag till seminarierna lämnas en kortare gruppvis sammanställning av era förberedelser in till respektive lärare. Notera att vid inlämning av gruppvis redovisning ska alla deltagande gruppmedlemmars fullständiga namn redovisas på papret.

2. Aktivt deltagande på *seminarier*. Med aktivt deltagande menas närvaro och deltagande på seminarierna samt godkända inlämningsuppgifter i anslutning till seminarierna. På kursen är det tre seminarier: Socialpolitikens styrning (SEM8), Försäkringar och bidrag (SEM5), och Välfärdsstat i förändring (SEM6). Seminarierna bygger på arbetsgruppens förberedelser och följs även av en individuell inlämningsuppgift. På seminariet diskuteras frågeställningar och innehåll i litteraturen. Seminarier och examinationer utgör viktiga *lärtillfällen* på alla kurser. Seminarier och arbetsgruppstillfällen ger möjlighet att diskutera och sätta sig in i andras perspektiv och beskrivningar. För att detta ska bli meningsfullt krävs dock ordentliga förberedelser inför varje tillfälle.

3. Seminarierna följs av en mindre *individuell inlämningsuppgift*. Dessa inlämningsuppgifter examineras med betygen G eller U. Om uppgiften bedöms vara underkänd utgår kompletteringsuppgift. För att momentet ska godkännas krävs aktivt deltagande på alla tre stegen för respektive moment. På kursen förekommer tre moment där ni ska lämna in examinerande individuella paper. Dessa paper ska omfatta ca 3 sidor (exklusive referenser).

Detta paper ska lämnas in på Lisam under fliken Inlämningar. Inlämnat paper bedöms av seminarielärare som godkänt eller i behov av komplettering. Om papret bedöms vara i behov av komplettering meddelas detta till studenten som sedan inkommer med sin komplettering när denne finner det lämpligt och möjligt. Om man inte lämnar in sitt paper i tid på inlämningen på Lisam, men avser att examinera momentet, så meddelar man det till seminarieläraren och ber att få lämna in vid senare tillfälle. Man har alltid rätt att examinera momentet, men det sker efter överenskommelse med lärare (eller kursansvarig) om det inte sker enligt ordinarie ordning.

Vid frånvaro utgår ersättningsuppgift. Om man som student missar eller frånvarar från något av dessa moment, så gäller följande för att godkännas på de tre olika seminariemomenten (SEM8, SEM6 och SEM7) - samma upplägg gäller alltså de tre olika seminarierna:

- *Ersättningsuppgift vid frånvaro från förberedelse i arbetsgrupp* är att på egen hand genomföra den uppgift som arbetsgruppen genomfört och lämna in underlag till ansvarig lärare.
- *Ersättningsuppgift vid frånvaro från seminarium (eller från både arbetsgrupp och seminarium)* är att skriva en mer omfattande individuell inlämning som behandlar 3 av de 6 frågor som annars ingår i den individuella inlämningsuppgiften. Även fråga 7 ska behandlas. Ersättningsuppgiften ska omfatta ca 5 sidor (exklusive referenser).

4. **Hemtentamen. Se nedan.**

Hemtentamen

Hemtentamen genomförs via Lisam. För att kunna skriva tentan behöver man alltså ha tillgång till kursens Lisam-sida.

Kriterier för betygssättning av hemtentamen

För betyget godkänd krävs att den efterfrågade kunskapen återfinns i svaret och att de skriftliga uppgifterna är logiskt uppbyggda och välformulerade. Studenten ska på en grundläggande nivå kunna visa förmåga att redogöra för faktauppgifter och teoretiska perspektiv samt reflektera kring de kunskapsområden som behandlas i kursen. Vad gäller hemtentamen anges ett poängtal för ett godkänt svar. För att erhålla betyget **Väl godkänd** krävs förutom de ovanstående kraven för att studenten måste visa utmärkta prestationer enligt de angivna kriterierna. Svaret måste ha logisk struktur, vara välskrivet samt visa självständighet i argumentation. Vad gäller hemtentamen anges ett poängtal för ett väl godkänt svar.

Betyget **Underkänd** innebär att svaren inte når upp till de krav som beskrivs ovan.

Bedömning sker inom femton arbetsdagar efter ett inlämnat svar i samtliga examinationsformer. Vad gäller hemtentamen ges tillfälle för återkoppling enligt schema. Vid underkänt resultat skrivs hela tentan om. Information om omtentamen kommer i Studentportalen och/eller på Lisam. Tentamen på kursen genomförs fyra gånger om året, två gånger per termin.

Hemtentamens syfte är att lära sig redogöra för centrala kunskaper och visa att man kan använda denna kunskap för att föra resonemang och därigenom förstå ibland komplexa förhållanden i samhället. Hemtentamen kommer att handla om övergripande frågor, inte detaljkunskaper, men förutsätter att studenten har läst kurslitteraturen och förstått den.

För att bli godkänd på kursen måste samtliga moment vara godkända.

Beslut om särskilda medel för pedagogiskt stöd i studiesituation pga. funktionsnedsättning

Har du rätt till särskilt stöd genom beslut från koordinator för studenter med funktionsnedsättning ska du inför varje termin skicka in ditt beslut till adm.socialarbete@ikos.liu.se. Du ska också informera varje kursansvarig i samband med kursstart. Har inget intyg inkommit vid tentamens startdatum gäller ordinarie inlämningsförfarande.

Om du har rätt till särskilt stöd, i samband med hemtentamen, är det genom tentamensservice som du ges detta stöd.

Du måste vid anmälan meddela vilka extra resurser som krävs. Mer information finns på <https://www.student.liu.se/studentstod/funktionsnedsattning?!=sv>

Inför examinerande moment behöver du meddela kursansvarig (som också är examinator) om de extra stöd eller resurser som du fått rätt till.

Fusk, plagiat, fotografering och upphovsrätt

Med fusk menas att med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöka vilseleda examinator när en studieprestation ska bedömas. En form av fusk är så kallat plagiat. Plagiat är när man på ett otillåtet sätt använder sig av andras texter <https://liu.se/artikel/plagiering-upphovsratt>. Det är därför viktigt att man som student försäkras sig om vilka regler och

normer som gäller när man skriver referat av andras texter och när man citerar. För att upptäcka plagiat kan en examinator med hjälp av URKUND jämföra en students text med andra texter som finns i URKUND. Fusk och plagiat accepteras inte. Om en examinator misstänker att en student fuskat ska hen anmäla detta till Linköpings universitets disciplinnämnd som sedan utreder ärendet och fattar beslut om ev. disciplinära åtgärder <https://www.student.liu.se/studenttjanster/lagar-regler-rattigheter/disciplinarenden?!=sv>

Den vanligaste utdömda åtgärden är avstängning från undervisningen i ett antal månader. Läraren förbehåller sig rätten att utforma undervisningen vad gällande innehåll och material. Undervisningen förhåller sig till rådande Upphovsrättslag och LiU-rektorns beslut gällande detta. Det är finns inga krav från universitetets sida att läraren måste distribuera föreläsningsunderlag i samband med ett undervisningstillfälle. Att distribuera någon typ av undervisningsmaterial som strider mot Upphovsrättslagen kan medföra rättsliga påföljder. Rektors beslut om fotografering eller videoupptagning i samband med föreläsning/undervisning är ej tillåten, enligt *Dnr LiU-2012-00312* <http://styrdokument.liu.se/Regelsamling/VisaBeslut/622637>

Upphovsrättslagen ändrades 2013-11-01 vilket innebär ökade begränsningar när det gäller distribution av text, figurer, modeller och bilder från litteratur samt elektroniskt publicerat material <https://ep.liu.se/>

Återkoppling

Kursen består av flera olika examinerande moment. Bedömningar av dessa återkopplas till studenterna på olika sätt. När det gäller examination av inlämningsuppgifter ges normalt sett inte skriftliga kommentarer, utan den huvudsakliga återkopplingen sker i muntlig dialog med seminarielärare vid seminarietillfället som föregår själva inlämningsuppgiften. Det är viktigt att uppmärksamma just att tillfällen tillsammans med lärare innebär ett tillfälle för återkoppling i det avseende att man får i dialog reflektera över arbetsgruppens förberedelse (och även förberedande föreläsningar) och i det samtala och reflektera kring inriktningen av den efterföljande individuella uppgiften. Återkoppling av innehåll och bedömning av hemtentamen sker dels genom poängbedömning och eventuella kortare skriftliga kommentarer och dels genom muntlig återkoppling vid schemalagt tillfälle av bedömande lärare.

Tentaåterkoppling sker enligt schema.

Kursutvärdering

Utvärdering är i alla sammanhang viktig och inom universitetet har vi en skyldighet att utvärdera och utveckla vårt arbete i förhållande till utbildningsplan, kursplaner och examinationsrätt. Utvärdering är också en vital del i socionomprofessionen, där all verksamhet bör följas upp och revideras utifrån utvärdering. Vid kursens slut kommer en utvärdering att sändas ut genom kursvärderingssystemet Evaluate. Du har 15 dagar på dig att fylla i utvärderingen. När utvärderingstiden är slut kommer du att få tillgång till en rapport som redovisar kursvärderingens resultat. *Det är lärandemålen och deras uppfyllelse som utvärderas*, inte studenternas eller lärarnas egenskaper. Vi är tacksamma för att du besvarar frågor om kursen. Det hjälper oss att förbättra och utveckla kursen. Utvärdering sker också formativt under kursens gång genom dialog med kursansvarig och genom

schemalagd kursdialog. Studenterna kan samla in synpunkter på processen under kursens gång samt värdera och förmedla dessa till kursansvarig.

Lärandedialog och studentinflytande

I mitten på varje kurs ska en Lärandedialog äga rum. Tid och lokal finns anslaget på schemat (kan diskuteras vid kursintroduktionen när den bäst genomförs). Vid Lärandedialogen har du som student tillsammans med dina kurskamrater möjlighet att diskutera ditt eget lärande i relation till kursens lärandemål och hur upplägg, innehåll och arbetsformer/moment stödjer ditt lärande. Kursrepresentanterna (se nedan) ansvarar för Lärande-Dialogen. Kursansvarig är med för att både svara på frågor och få svar på egna frågor kring hur kursen fungerar.

Inom varje årskurs utses 2-3 kursrådsrepresentanter som för fram årskursens synpunkter vid studentrådet. Studentråd organiseras två gånger per termin.

Kurslitteratur

En sammanställd lista med den obligatoriska kurslitteraturen finns på Lisam samt på socionomprogrammets studieinfo-sida.

Referenslitteratur

Förslag på referenslitteratur som kan användas som komplement till den obligatoriska litteraturen. Detta är exempel på litteratur som berör kursens innehåll och som vid behov kan vara behjälplig vid olika moment på kursen. Detta är alltså *inte* kursens litteraturlista – utan tips på annan litteratur som kan vara bra att ta hjälp av vid behov.

Alm, S., Bäckman, O., Gavanas, A. & Nilsson, A. (2011). *Utanförskap*. Stockholm: Dialogos förlag.

Bergh, A. (2022) *Den kapitalistiska välfärdsstaten*. Lund: Studentlitteratur.

Bäck, H. & Larsson, T. (2008). *Den svenska politiken. Struktur, process och resultat*. Stockholm: Liber.

Dahlstedt, M; Rundqvist, M. & Vesterberg, V. (2011) Medborgarskap, etnicitet, migration. REMESO, TheMES, 39/11. Tillgänglig online: <http://liu.diva-portal.org/smash/get/diva2:495726/FULLTEXT01.pdf>

Dahlstedt, Magnus & Eliassi, Barzoo (2018) Slaget om hemmet: Värden, utanförskapanden och förorten som folkhemmets periferi. *Sociologisk forskning*, 55 (2-3), 203-223. <http://liu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1239922/FULLTEXT01.pdf>

Ehn, P. & Sundström, G. (red) (2020). *Statlig förvaltningspolitik för 2020-talet*. https://www.statskontoret.se/globalassets/publikationer/2020/oos_statlig-forvaltningspolitik-2020-talet.pdf

Evertsson, M. & Magnusson, C. (red.) (2014). *Ojämlighetens dimensioner. Uppväxtvillkor, arbete och hälsa i Sverige*. Stockholm: Liber.

Ferrera, M. (2008) The European Welfare State: Golden Achievements, Silver Prospects. *West European Politics* (31)1-2: 82-107.

Ferrarini, T. (2012) Sveriges socialförsäkringar i jämförande perspektiv: en institutionell analys av sjuk-, arbetsskade- och arbetslöshetsförsäkringarna i 18 OECD-länder 1930 till 2010. Stockholm: Parlamentariska socialförsäkringsutredningen

http://www.psfu.se/uploads/files/10_sveriges_socialforsakringar_i_jamforande_perspektiv.pdf

- Hall, P. (2015). *Makten över förvaltningen. Förändringar i politikens styrning av svensk förvaltning*. Stockholm: Liber. **Se särskilt kap 5, Socialstyrelsen – från åsiktsmaskin till expertorganisation.**
- Johansson, H. (2008). *Socialpolitiska klassiker*. Malmö: Liber.
- Larsson, J. K. (2015) *Integrationen och arbetets marknad*. Stockholm: Atlas Akademi. **Se särskilt kapitel 2, Kontext, bakgrund och tidigare forskning.** Tillgänglig på internet: <http://liu.diva-portal.org/smash/get/diva2:874817/FULLTEXT01.pdf>
- Lundh Nilsson, F. & Werner, E. (2019). *Samhällsekonomi för socionomer*. Malmö: Gleerups.
- Mulinari, D. (2009) "Den andra" familjen: Genus, nation och migration. Ur: Fink, J & Lundqvist, Å (red.) *Välfärd, genus och familj* (201-224). Malmö: Liber.
- Pettersson, U. (2011) *Från fattigvård till socialtjänst: om socialt arbete och utomparlamentarisk aktivitet*. Lund: Studentlitteratur.
- Sainsbury, D. (1999) Gender, Policy Regimes, and Politics. I: Sainsbury, D (red) *Gender and Welfare State Regimes*. Oxford: Oxford Scholarship Online.
- Schierup, C.U. (2010) "Diversity" and Social Exclusion in Third Way Sweden. The "Swedish Model" in Transition 1975-2005. *TheMES. Themes on Migration and Ethnic Studies, no. 35*. Tillgänglig på internet: <http://liu.diva-portal.org/smash/get/diva2:399804/FULLTEXT01.pdf>
- Schierup, C-U., Krifors, K. & Slavnic, Z. (2013). Social exkludering – migration och social utsatthet. I: Dahlstedt, M. & Neergard, A. (red.) *Migrationens och etnicitetens epok* (230-260). Stockholm: Liber.
- Schierup, C-U. & Ålund, A. (2011). The end of Swedish exceptionalism? Citizenship, neoliberalism and the politics of exclusion, *Race & Class*, 53 (1), 45-64.
- Socialstyrelsen. *Social rapport 2010*. Tillgänglig på Internet: <http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/17957/2010-3-11.pdf>
- SOU 2015:21. Mer trygghet och bättre försäkring: Slutbetänkande av Socialförsäkringsutredningen. Tillgänglig på internet: <http://www.regeringen.se/rattsdokument/statens-offentliga-utredningar/2015/03/sou-201521/>
- Streeck, W. (2011) *The Crisis in Context: Democratic Capitalism and Its Contradictions*. Max-Planck-Institut für Gesellschaftsforschung Discussion Paper No. 11/15. Max Planck Institute for the Study of Societies. Tillgänglig på Internet: http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1950558
- Stigendal, M. (2016). *Samhällsgränser. Ojämlighetens orsaker och framtidsmöjligheterna i en storstad som Malmö*. Stockholm: Liber.
- Svallfors, Stefan (1996). *Välfärdsstatens moraliska ekonomi. Välfärdsopinionen i 90-talets Sverige*. Umeå: Boréa. **Se särskilt kapitel 2, Risksamhälle och välfärdsstat.**
- Svallfors, S. (2000) *Sidospår. Essäer om klass och politik*. Umeå: Boréa.
- Svallfors, S. (2004) *Klasssamhällets kollektiva medvetande: klass och attityder i jämförande perspektiv*. Umeå: Boréa.
- Swärd, H. (red) (2017). *Den kantstötta välfärdsstaten*. Lund: Studentlitteratur.
- Zanderin, L. (2015). *Socialförsäkringar. Barn, familj, funktionshinder, sjukförmåner, arbetsskador, pensioner och bostadsstöd*. Stockholm: Liber.

Ålund, A. & Schierup, C-U. (1991) *Paradoxes of multiculturalism: essays on Swedish society*. Aldershot: Avebury. (Kap. 1 & 2) Tillgänglig på internet: <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:213706/FULLTEXT02.pdf>

Väl mött!

David, Ann-Charlotte, Richard, Ulrika, Simon, Magnus och Elise

Bilaga, Planering, 745G48, Socialpolitik och välfärdssamhälle, vt2022

Notera att samtliga moment sker på distans under kursen.

Kursintroduktion

Innehåll

Kursens introduktion är ett viktigt tillfälle för det fortsatta arbetet i kursen. Där görs en närmare genomgång av kursens innehåll, arbets- och examinationsformer samt av litteraturen, allt med koppling till lärandemålen. Där ges också information om tidigare kursvärdering och förändringar i kursen. Introduktionen behandlar kursens syfte, mål, innehåll, kurslitteratur samt examinationer. Kursens lärare och kurslitteratur presenteras. Tid är reserverat för frågor om studiehandledningen och kursen samt eventuella oklarheter.

Form

Distans via zoom.

<https://liu-se.zoom.us/j/62809846728?pwd=S1VkWXo0QTIUb3pjUFY3cUl6TTBkQT09>

Meeting ID: 628 0984 6728

Passcode: 359299

Lärare

David Ekholm

Litteratur

Ingen specifik litteratur.

Föreläsning: Stat, politik och 'det sociala'

Innehåll

Föreläsningen introducerar kursens olika centrala teman och begrepp och placerar in välfärdsstaten och det sociala arbetet i ett historiskt sammanhang och en idéhistorisk referensram. Föreläsningen behandlar på ett grundläggande sett vad 'staten' är, vad 'politik' är och vad som kan uppfattas som 'det sociala' i dessa sammanhang. Andra begrepp som exempelvis välfärd, medborgarskap och styrning introduceras dessutom. Föreläsningen ger en grund för de mer fördjupande föreläsningarna och seminarierna som följer i kursen.

Form

Distans via zoom

<https://liu-se.zoom.us/j/62809846728?pwd=S1VkWXo0QTIUb3pjUFY3cUl6TTBkQT09>

Meeting ID: 628 0984 6728

Passcode: 359299

Lärare

David Ekholm

Litteratur

Bengtsson & Melke (2019), kap. 1
Dahlstedt (2009)
Olofsson (2020)
Swärd m.fl (2013), kap. 1, 3, 4, 5, 6, 22
Wennemo (2014)

Föreläsning: Det politiska systemets grunder

Innehåll

Föreläsningen behandlar hur Sverige styrs och vår offentliga förvaltning. Som socionom är det viktigt att förstå hur den offentliga förvaltningen styrs och är organiserad samt relationerna mellan stat, landsting/regioner, kommuner, EU och medborgare. Här belyses politikens roll i allmänhet och välfärdspolitikens organisering i synnerhet. Föreläsningen syftar också till att klargöra skillnaden mellan politik och förvaltning och fokuserar inte minst rollen som tjänsteperson i offentlig förvaltning. Föreläsningen fokuserar på styrning, kontroll och legitimitet.

Form

Distans via zoom

<https://liu-se.zoom.us/j/61580636048?pwd=cDV4Q2hNZWpVellLejBpamoraWFBdz09>

Meeting ID: 615 8063 6048

Passcode: 524844

Lärare

Ann-Charlotte Nedlund

Litteratur

Bengtsson & Melke (2019)

Föreläsning: Socialpolitikens styrning

Föreläsningen är en fortsättning och fördjupning av föregående föreläsning om det politiska systemets grunder och vad det betyder specifikt för styrningen av socialpolitik och socialt arbete.

Form

Distans via zoom

<https://liu-se.zoom.us/j/61580636048?pwd=cDV4Q2hNZWpVellLejBpamoraWFBdz09>

Meeting ID: 615 8063 6048

Passcode: 524844

Lärare

Ann-Charlotte Nedlund

Litteratur

Bengtsson & Melke (2019)

Föreläsning: Kommunerna i socialpolitiken

Föreläsningen behandlar de svenska kommunerna och deras roll i det politiska systemet och den offentliga förvaltningen. Kommunernas historia, den kommunala självstyrelsen och kommunernas ansvarsområden hör till ämnen som tas upp. Särskild uppmärksamhet ges åt kommunen som en politiskt styrd verksamhet och gränsdragningen mellan politik och förvaltning. Det innefattar även utvecklingen med ökade privata inslag i offentligt finansierad verksamhet på kommunal nivå. Ett ytterligare perspektiv som tas upp i föreläsningen består i att Sveriges 290 kommuner styrs av samma lagstiftning, men har väldigt olika förutsättningar och framtidsutsikter.

Form

Distans via zoom

<https://liu-se.zoom.us/j/64958871898?pwd=T1hFb1NzTGtGRGhUMXFzVXZmYTdwZz09>

Meeting ID: 649 5887 1898

Passcode: 227670

Lärare

Richard Öhrvall

Litteratur

Bengtsson & Melke (2019), kap. 8–10.

Swärd m.fl (2013), kap. 2, 10, 24

Wennemo (2014), sid. 57–87.

Frågestund 1

Innehåll

Frågestunden är ett tillfälle för studenter att lyfta fram frågor eller teman för reflektion tillsammans med lärare/kursansvarig. Här kan alla frågor som kommit upp på kursen diskuteras tillsammans med andra studenter och med lärare.

Form

Distans via zoom

<https://liu-se.zoom.us/j/64554843172?pwd=WTlpVUEzY1U3eVVVM3ppQlINV3Q0UT09>

Meeting ID: 645 5484 3172

Passcode: 732547

Lärare

David Ekholm

Litteratur

Ingen specifik litteratur

Arbetsgrupp: Socialpolitikens styrning

Se instruktion för seminarium. Gruppvis förberedelse inför efterföljande seminarium. Varje grupp ska lämna in ett underlag omfattande max 2 A4-sidor, där fyra av de frågor som presenteras nedan behandlas, via mail till den lärare som är ansvarig för respektive grupps seminarium.

Form

Distans

Seminarium: Socialpolitikens styrning

Innehåll

Seminariet syftar till att fördjupa förståelsen för hur socialpolitiken styrs och vilken betydelse det har för hur socialt arbete tar form. Seminariet är ett lärtillfälle med syfte att fördjupa kunskapen om socialpolitikens styrning och genomförande genom att visa hur processerna för styrning kan gå till på olika nivåer. Fokus ligger på hur lagstiftning går till och hur politiska beslut fattas, samt på olika spänningar mellan politiskt beslutsfattande och förvaltning och styrning på olika nivåer såsom i staten, regionerna och kommunerna.

Seminariet följer det upplägg i tre steg (med förberedelse i arbetsgrupp, seminariepass samt inlämning av individuellt paper) som presenterats tidigare i studiehandledningen.

Seminariet inleds i helgrupp där läraren introducerar ämnet och upplägget för seminariet. Sedan delas studenterna in i tvärgrupper där varje student presenterar underlagen för sina respektive grupps förberedelser och där frågorna för seminariet diskuteras. Tvärgrupperna får utöver att diskutera de i förväg framskrivna frågorna också i uppgift att tillsammans formulera (a) en ny fråga om något som var särskilt svårt i uppgiften samt (b) en ny fråga som vore särskilt intressant att diskutera vidare.

Seminariet bygger på läsning av kurslitteraturen. All litteratur på kursen kan beröras, men särskilt fokus kommer ligga på de delar av litteraturen som på något sätt berör frågor om socialpolitikens styrning med fokus på lagstiftningsprocessen, relationerna mellan politiskt beslutsfattande och förvaltning samt styrning på olika nivåer som stat, region och kommun.

Varje grupp ska behandla fyra av frågorna 1-6 i den förberedande arbetsgruppen. Till det efterföljande inlämningspaperet väljer varje student två frågor (av 1-6) att fördjupa sin reflektion kring, samt behandlar fråga 7 individuellt.

1. Redogör för innebörden av det som kallas den "parlamentariska styrningskedjan" och den "politisk-administrativa processen" (Bengtsson & Melke 2019). Diskutera hur dessa modeller åskådliggör skillnaden mellan politiskt beslutsfattande och förvaltning (eller utförande av dessa beslut).

2. Välj någon lagstiftning på det socialpolitiska området (det kan handla om lagstiftning som rör socialtjänsten, LSS, socialförsäkringar eller liknande) och beskriv hur denna lagstiftning tagit form. Använd det som kallas den ”parlamentariska styrningskedjan” och den ”politisk-administrativa processen” (Bengtsson & Melke 2019) för detta.

3. Välj någon lagstiftning på det socialpolitiska området (kan vara samma som i fråga 2) och identifiera hur debatten om den frågan har sett ut och diskutera hur denna debatt haft betydelse för lagstiftningen.

4. Redogör för statens, regionernas och kommunernas roll ifråga om hur socialpolitiken tar form i Sverige. Diskutera vad för olika ansvar staten, regioner och kommunerna har.

5. Redogör för och diskutera på vilka olika sätt staten kan styra över kommunerna, och på vilka sätt kommunerna är självständiga i relation till staten.

6. Välj någon lagstiftning på det socialpolitiska området (kan vara samma som i fråga 2 och 3) och diskutera vad som är statens, regionerna och kommunernas roll i relation till denna lagstiftning.

7. Frågorna om socialpolitikens styrning är centrala för hur det sociala arbetet tar form i relation till politiska processer, beslut och förvaltning. Reflektera kring på vilka sätt socialt arbete kan förstås som politiskt!

Form

Campus Norrköping

Lärare

Richard Öhrvall

Simon Härnbro

Föreläsning: Medborgarskap, rättigheter, in- och exkludering

Innehåll

Föreläsningen handlar om medborgarskap och rättigheter (men även skyldigheter). Här betonas vilken typ av rättigheter som är mest centrala för välfärdsstaten och vilken roll det sociala arbetet har för att garantera dessa. Olika förståelser och villkor för medborgarskap anknyter till efterföljande föreläsning om välfärdsregimer samt till hur förståelsen av medborgarskap är central i relation till globalisering och migration samt även ifråga om inkludering och exkludering.

Form

Distans via zoom

<https://liu-se.zoom.us/j/67870458591?pwd=bJWwEswEiWYlhiUzcxK1hqR2x1UT09>

Meeting ID: 678 7045 8591

Passcode: 522866

Lärare

David Ekholm

Litteratur

Dahlstedt (2009)

Dahlstedt & Ekholm (2018)

Olofsson (2020)

Swärd m.fl. (2014), kap. 12

Föreläsning: Välfärdsregimer i jämförande perspektiv

Innehåll

Föreläsningen behandlar samhällsvetenskapliga teorier om välfärdspolitik. Fokus på denna föreläsning är ett jämförande perspektiv på olika välfärdsmodeller i de utvecklade kapitalistiska länderna. Föreläsningen tar upp hur olika länder har organiserat modeller för socialpolitik och välfärd och hur olika modeller är förknippade med olika politiska och ideologiska inslag. Föreläsningen tar upp särdrag i olika typer av försäkrings- och bidragsmodeller.

Form

Distans via zoom

<https://liu-se.zoom.us/j/67870458591?pwd=b1JWaEsweEIwYlhiUzcxK1hqR2x1UT09>

Meeting ID: 678 7045 8591

Passcode: 522866

Lärare

David Ekholm

Litteratur

Dahlstedt (2009)

Dahlstedt & Ekholm (2018)

Nygård (2020)

Olofsson (2020)

Swärd m.fl. (2013), kap. 8, 15 och 22

Wennemo (2014)

Föreläsning: Försäkringar, bidrag och lönearbete

Innehåll

Föreläsningen handlar om vårt offentliga trygghetssystem och de socialförsäkringar vi har idag, och hur de har utvecklats och förändrats sedan slutet av 1800-talet samt andra former av bidrag (exempelvis försörjningsstöd). Föreläsningen berör hur offentliga trygghetssystem och sociala rättigheter vuxit fram i Sverige samt den syn på medborgare som finns i de styrande regelverken. Föreläsningen handlar också om hur arbetsmarknadspolitik och socialpolitik är

sammanflätade politikområden. Särskilt fokus läggs på hur övergången från arbetslinje till aktivering inom arbetsmarknadspolitiska åtgärder de senaste årtiondena.

Form

Distans via Zoom

<https://liu-se.zoom.us/j/64112381372?pwd=WUJLV2lDdIRPY2MrZ3lkNFV0VFpYUT09>

Lärare

Simon Härnbro

Litteratur

Dahlstedt (2009)

Nygård (2020)

Johansson & Hornemann Møller (2009)

Olofsson (2020)

Swärd m.fl. (2013), kap. 5, 8,10, 13, 16, 17 och 20

Dahlstedt & Ekholm (2018)

Wennemo (2014)

Frågestund 2

Innehåll

Frågestunden är ett tillfälle för studenter att lyfta fram frågor eller teman för reflektion tillsammans med lärare/kursansvarig. Här kan alla frågor som kommit upp på kursen diskuteras tillsammans med andra studenter och med lärare.

Form

Distans via zoom

<https://liu-se.zoom.us/j/69947553963?pwd=VEpuY0pKaWpEd3NjTmkxM2VkWWRXQT09>

Meeting ID: 699 4755 3963

Passcode: 871506

Lärare

David Ekholm

Litteratur

Ingen specifik litteratur

Arbetsgruppuppgift: Försäkringar och bidrag

Se instruktion för seminarium. Gruppvis förberedelse inför efterföljande seminarium. Varje grupp ska lämna in ett underlag omfattande max 2 A4-sidor, där fyra av de frågor som presenteras nedan behandlas, via mail till den lärare som är ansvarig för respektive grupps seminarium.

Seminarium: Försäkringar och bidrag

Seminariet syftar till att fördjupa förståelsen för hur ekonomisk trygghet och system för skydd organiseras i välfärdsstaten samt vilken betydelse det har för hur socialt arbete tar form. Seminariet ska bidra till att skapa kunskap om offentliga trygghetssystem såsom (1) socialförsäkringen, (2) arbetslöshetsförsäkring samt (3) försörjningsstödet och hur de förhåller sig till varandra. Seminariet ska även bidra till att utveckla förmåga att söka information och kunskap i olika typer av material samt att konkretisera, analysera och relatera flera olika källor till varandra.

Seminariet följer det upplägg i tre steg (med förberedelse i arbetsgrupp, seminariepass samt inlämning av individuellt paper) som presenterats tidigare i studiehandledningen.

Seminariet inleds i helgrupp där läraren introducerar ämnet och upplägget för seminariet. Sedan delas studenterna in i tvärgrupper där varje student presenterar underlagen för sina respektive gruppers förberedelser och där frågorna för seminariet diskuteras. Tvärgrupperna får utöver att diskutera de i förväg framskrivna frågorna också i uppgift att tillsammans formulera (a) en ny fråga om något som var särskilt svårt i uppgiften samt (b) en ny fråga som vore särskilt intressant att diskutera vidare.

Seminariet bygger på läsning av kurslitteraturen. All litteratur på kursen kan beröras, men särskilt fokus kommer ligga på de delar av litteraturen som på något sätt berör frågor om ekonomisk trygghet och omfördelning av pengar i befolkningen.

Varje grupp ska behandla fyra av frågorna 1-6 i den förberedande arbetsgruppen. Till det efterföljande inlämningspapret väljer varje student två frågor (av 1-6) att fördjupa sin reflektion kring, samt behandlar fråga 7 individuellt.

1. Redogör för hur socialförsäkringens utformning genom att övergripande beskriva dess historiska utveckling fram till idag. Redogör för styrningen av socialförsäkringen med fokus på vem som bestämmer över dess utformning och vilken eller vilka förvaltning(ar) som har till uppgift att arbeta med den och hur den finansieras. Diskutera vad som skiljer socialförsäkringen från arbetslöshetsförsäkringen och försörjningsstödet.
2. Redogör för hur arbetslöshetsförsäkringens utformning genom att övergripande beskriva dess historiska utveckling fram till idag. Redogör för styrningen av arbetslöshetsförsäkringen med fokus på vem som bestämmer över dess utformning och vilken eller vilka förvaltning(ar) som har till uppgift att arbeta med den och hur den finansieras. Diskutera vad som skiljer arbetslöshetsförsäkringen från socialförsäkringen och försörjningsstödet.
3. Redogör för utformningen av försörjningsstödet genom att övergripande beskriva dess historiska utveckling fram till idag. Redogör för styrningen av försörjningsstödet med fokus på vem som bestämmer över dess utformning och vilken eller vilka förvaltning(ar) som har till uppgift att arbeta med den och hur det finansieras. Diskutera vad som skiljer försörjningsstödet från socialförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen.
4. Diskutera vilka stora politiska diskussioner som präglat debatten om socialförsäkringen historiskt och som präglar debatten idag. Ge något historiskt och något nutida exempel, och lyft fram vilka politiska konflikter och olika ståndpunkter som funnits i debatten.

5. Diskutera vilka stora politiska diskussioner som präglat debatten om arbetslöshetsförsäkringen historiskt och som präglar debatten idag. Ge något historiskt och något nutida exempel, och lyft fram vilka politiska konflikter och olika ståndpunkter som funnits i debatten.

6. Diskutera vilka stora politiska diskussioner som präglat debatten om försörjningsstödet historiskt och som präglar debatten idag. Ge något historiskt och något nutida exempel, och lyft fram vilka politiska konflikter och olika ståndpunkter som funnits i debatten.

7. Frågorna om ekonomisk trygghet är centrala för hur socialt arbete utformas. Reflektera kortfattat över vilken betydelse olika utformning av ekonomisk trygghet i samhället kan ha för hur det sociala arbetet tar form (historiskt, idag och i framtiden)!

Form

Campus Norrköping

Lärare

Simon Härnbro

Elise Johansson Jansson

Lärandedialog

Form

Distans via zoom

<https://liu-se.zoom.us/j/68118066570?pwd=KzM4TmJxQmpqdG9sK0dDZWwvN2dGUT09>

Meeting ID: 681 1806 6570

Passcode: 861675

Föreläsning: Välfärdsstat i förändring

Innehåll

Föreläsningen kommer att fokusera på en rad olika tendenser av vad som kan betraktas som en välfärdsstat i förändring. I någon mening har välfärdsstaten alltid varit föremål för politiska strider och omdaningar, men här fokuseras utvecklingen under de senaste årtiondena.

Föreläsningen baseras på tidigare delar i kursen om olika perspektiv på välfärd och medborgarskap. Här belyses dagens socialpolitiska landskap med fokus hur socialt arbete idag kan bedrivas i en mångfald av former och på flera arenor. Dessa frågor relateras vidare till de olika utmaningar som det sociala arbetet och välfärdssamhället står inför.

Form

Distans via zoom

<https://liu-se.zoom.us/j/68118066570?pwd=KzM4TmJxQmpqdG9sK0dDZWwvN2dGUT09>

Meeting ID: 681 1806 6570

Passcode: 861675

Lärare

David Ekholm

Litteratur

Dahlstedt (2009)

Dahlstedt & Ekholm (2018)

Nygård (2020)

Olofsson (2020)

Hartman (2011)

Swärd m.fl. (2013), kap. 10

Föreläsning: Tjänster och service i välfärdsstaten

Innehåll

Föreläsningen behandlar de olika verksamheter, tjänster och service som brukar betraktas som del av ett socialpolitiskt sammanhang och som viktiga delar av välfärdsstaten – exempelvis vård, skola och omsorg – med ett särskilt fokus på socialt arbete. Föreläsningen behandlar detta dels ur ett historiskt perspektiv, med fokus på hur de sätt som tjänster och service organiseras idag har vuxit fram, och dels ur ett organisatoriskt perspektiv, med fokus på hur dessa verksamheter regleras och styrs på statlig, regional och kommunal nivå samt i spänningen mellan politiska beslut och förvaltning eller utförande. Föreläsningen knyter an dessa teman till frågor om rättigheter och medborgarskap, samt till frågor om vem som ansvarar för att göra vad i välfärdsstaten.

Form

Distans vi zoom

<https://liu-se.zoom.us/j/64112381372?pwd=WUJLV2lDdIRPY2MrZ3lkNFV0VFpYUT09>

Lärare

Simon Härnbro

Litteratur

Nygård (2020)

Dahlstedt (2009)

Hartman (2011)

Olofsson (2020)

Swärd m.fl. (2013)

Wennemo (2014)

Föreläsning: Ojämlighet, segregation och social exkludering bland unga

Innehåll

Föreläsningen handlar om socialpolitiken i ett samhälle som alltmer präglas av segregation och ojämlikhet, något som inte minst formas ungas livsvillkor och förutsättningar i livet. Segregation kan förstås i olika termer som *socioekonomisk ojämlikhet*, men även som en fråga om *utanförskap*. Föreläsningen behandlar särskilt hur olika former av exkludering hänger

samman och förstärker varandra med fokus på boende, ekonomi, demokratiskt deltagande och utbildning, och vilken betydelse detta har för socialt arbete.

Form

Förinspelad föreläsning med ppt, tillgänglig på Lisam.

Lärare

Magnus Dahlstedt

Litteratur

Dahlstedt (2009)

Dahlstedt & Ekholm (2018)

Föreläsning: Välfärdsstaten i migrationens tidevarv

Innehåll

Föreläsningen behandlar välfärdspolitik i relation till migration. Föreläsningen handlar bland annat om *invandrapolitiken* som grundlades under 1970-talet och *integrationspolitiken* som introducerades under 1990-talet, där invandrapolitiken liksom integrationspolitiken har en tydlig inkluderande ambition med intention att säkerställa migranternas medborgerliga rättigheter, ändå har denna politik bidragit till att också producera marginalisering och exkludering. Hur kan vi förstå att det blivit så? Föreläsningen belyser denna socialpolitik i relation till frågor om migration, etnicitet och social exkludering idag.

Form

Distans via zoom

<https://liu-se.zoom.us/j/65217604066?pwd=RXZ0b1B1ODgxVXdpTFhYYWQxRTlUdz09>

Meeting ID: 652 1760 4066

Passcode: 123707

Lärare

Ulrika Wernesjö

Litteratur

Brännström (2015)

Dahlstedt & Ekholm (2018)

Nygård (2020)

Olofsson (2020)

Föreläsning: Familjepolitik i välfärdsstaten

Innehåll

Föreläsningen fokuserar på den svenska familjepolitiken och frågor som berör kön och genus. Detta görs specifikt i relation till den skandinaviska och socialdemokratiska välfärdsmodellen. Föreläsningen belyser på hur familjepolitiken utformats på ett sätt som främjat kvinnors självständighet i samhället, men också bidragit till att skapa en könssegregerad arbetsmarknad

och vilken betydelse det har i relation till socialpolitiken, inte minst med avseende på frågor om ett jämlikt medborgarskap.

Form

Distans: Kombinerad förinspelad föreläsning med ppt, tillgänglig på Lisam, med frågestund 14.30-15.00.

<https://liu-se.zoom.us/j/65217604066?pwd=RXZ0bB1ODgxVXdpTFhYYWQxRTlUdz09>

Meeting ID: 652 1760 4066

Passcode: 123707

Lärare

Ulrika Wernesjö

Litteratur

Olofsson (2020)

Sainsbury (1999)

Swärd m.fl. (2013), kap 5, 6 och 7

Frågestund 3

Innehåll

Frågestunden är ett tillfälle för studenter att lyfta fram frågor eller teman för reflektion tillsammans med lärare/kursansvarig. Här kan alla frågor som kommit upp på kursen diskuteras tillsammans med andra studenter och med lärare.

Form

Distans via zoom

<https://liu-se.zoom.us/j/61551323125?pwd=RjVxcE03dUVtcUNmZzlnTW1QTWowQT09>

Meeting ID: 615 5132 3125

Passcode: 830969

Lärare

David Ekholm

Litteratur

Ingen specifik litteratur

Arbetsgrupppgift: Välfärdsstat i förändring

Innehåll

Se instruktion för seminarium. Gruppvis förberedelse inför efterföljande seminarium. Varje grupp ska lämna in ett underlag omfattande max 2 A4-sidor, där fyra av de frågor som presenteras nedan behandlas, via mail till den lärare som är ansvarig för respektive grupps seminarium.

Form
Distans

Seminarium: Välfärdsstat i förändring

Innehåll

Seminariet syftar till att fördjupa förståelsen för hur välfärdssamhällets utveckling och förändring kan förstås på olika sätt och hur detta är avgörande för att förstå framtiden för det sociala arbetet. All litteratur på kursen kan beröras, men särskilt fokus kommer ligga på de delar av litteraturen som på något sätt berör frågor om medborgarskap, inkludering och exkludering, arbetsmarknad, familjepolitik eller migration. Under seminariet diskuteras en rad olika utvecklingstendenser i den samtida socialpolitiken. Därför kretsar seminariet kring olika teoretiska frågeställningar som studenterna behandlar och därutöver belyser med konkreta exempel från den samtida socialpolitiska debatten.

Seminariet följer det upplägg i tre steg (med förberedelse i arbetsgrupp, seminariepass samt inlämning av individuellt paper) som presenterats tidigare i studiehandledningen.

Seminariet inleds i helgrupp där läraren introducerar ämnet och upplägget för seminariet. Sedan delas studenterna in i tvärgrupper där varje student presenterar underlagen för sina respektive gruppers förberedelser och där frågorna för seminariet diskuteras. Tvärgrupperna får utöver att diskutera de i förväg framskrivna frågorna också i uppgift att tillsammans formulera (a) en ny fråga om något som var särskilt svårt i uppgiften samt (b) en ny fråga som vore särskilt intressant att diskutera vidare.

Seminariet bygger på läsning av kurslitteraturen. All litteratur på kursen kan beröras, men särskilt fokus kommer ligga på de delar av litteraturen som på något sätt berör frågor om välfärdsstatens förändring med fokus på relationen mellan arbete och välfärd, familjens betydelse, innebörden och betydelsen av ojämlikhet eller hur välfärd och socialpolitik kan förstås i relation till frågor om migration.

Varje grupp ska behandla fyra av frågorna 1-6 i den förberedande arbetsgruppen. Till det efterföljande inlämningspapret väljer varje student två frågor (av 1-6) att fördjupa sin reflektion kring, samt behandlar fråga 7 individuellt.

1. Vad betyder från *welfare till workfare*? Och vad har det som kallas aktivering (eller aktiveringspolitik med det att göra)? Diskutera kortfattat vad detta innebär övergripande, och ge konkreta exempel på sammanhang där utveckling mot workfare och/eller aktivering kan kännas igen.

2. Hur har utvecklingen för befolkningen i Sverige sett de senaste årtiondena när det gäller jämlikhet och ojämlikhet? Ge exempel på olika dimensioner av jämlikhet eller ojämlikhet och hur utvecklingen präglar det svenska samhället idag. Diskutera vilka utmaningar som utveckling ställer välfärdsstaten inför.

3. Vad betyder *marknadisering* av det sociala arbetets tjänster och service? Diskutera kortfattat vad detta innebär övergripande, och ge konkreta exempel på sammanhang där utvecklingen mot marknadisering kan kännas igen. Diskutera fler aspekter av marknadisering än bara *privatisering*.

4. Hur har familjens betydelse för välfärden förändrats, med avseende på *familialisering* och/eller *de-familialisering*? Diskutera kortfattat vad detta innebär övergripande, och ge konkreta exempel på sammanhang där förändringar på detta område kan kännas igen.

5. Hur har betydelsen av och synen på *medborgerliga rättigheter* förändrats i tider av migration? Diskutera kortfattat vad detta innebär övergripande, och ge konkreta exempel på sammanhang där en sådan utveckling kan kännas igen.

6. Hur ser utvecklingen gällande frågor om *integration* och *mångkultur* ut idag? Vad har vi haft för politik och vad för slags politik utvecklas i vår samtid (i Sverige och i Europa)? Diskutera kortfattat detta övergripande, och ge konkreta exempel på sammanhang där dessa frågor kan kännas igen.

7. I samtliga dessa sex frågor avspeglas en särskild utveckling, en ”välfärdsstat i förändring”. Reflektera kortfattat över hur denna utveckling, med de olika frågorna betraktade i ett sammanhang, har betydelse för det samtida (eller framtida) sociala arbetet!

Form

Campus Norrköping

Lärare

Ulrika Wernesjö

Elise Johansson Jansson

Arbetsgrupp: Förberedelse inför frågestund

Innehåll

Vid det här passet finns tid avsatt för att i grupp förbereda frågor att ta upp vid det efterföljande passet. Se nedan. Passet är till som en förberedelse inför kommande salstentamen.

Form

Distans

Frågestund 4: Sammanfattande samtal och reflektion kring kursens innehåll

Innehåll

Vid detta tillfälle ges möjligheter att ställa frågor om kursens innehåll. Avsikten är att få möjlighet att finna sammanhang och knyta samman de olika inslagen på kursen.

Form

Distans via zoom

<https://liu-se.zoom.us/j/67875937838?pwd=QjFYTE5sTzhCeVJRNXdpbXVjSjFMUT09>

Meeting ID: 678 7593 7838

Passcode: 849601

Lärare

David Ekholm

Litteratur

All litteratur på kursen kan behandlas.

Hemtentamen

Hemtentamen genomförs under en period av tre dagar. Se schema och studiehandedning för mer information. Hemtentamen går två gånger varje termin. Se schema för nya tillfällen.

Tentaåterkoppling

Genomgång och återkoppling av tentamen kommer att ske vid tidpunkt som anges i TimeEdit.